

2024-11-28

Bodil Sandquist

Tf Avdelningschef Stöd och Arbete

Yttrande med anledning av KPMGs rapport Granskning av kommunens arbete med integration, arbetsmarknadsinsatser och försörjningsstöd

KPMG har av Alingsås kommuns revisorer fått i uppdrag att översiktligt granska kommunens arbete med integration, arbetsmarknadsinsatser och försörjningsstöd. Deras samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att ansvariga nämnder delvis har ett effektivt arbete med arbetsmarknadsinsatser för att motverka nyanländas beroende av försörjningsstöd. Kommunen har en tydlig organisation och konkreta mål för integrations- och arbetsmarknadsfrågor men saknar en tydlig strategi för arbetet med arbetsmarknadsinsatser. Arbetssätt för uppföljning på individnivå finns, men arbetssätt för uppföljning av insatsernas effekt och kostnader på aggregerad nivå saknas. Med anledning den organisationsförändring som skett under 2024 bedömer KPMG att såväl samverkan mellan nämnderna som styrdokument behöver ses över för att bättre anpassas till den nya organiseringen. Resultat visar att en minskande andel deltagare går vidare till arbete eller studier under de senaste åren, och beslutade åtgärder för att förbättra målfyllelse saknas

Utifrån resultatet av granskning rekommenderas socialnämnden att:

- Säkerställa att samverkan mellan Socialnämnden och Kultur- och Utbildningsnämnden är fungerande och konkretiserad.
- Säkerställa att styrdokument och rutiner är överensstämmande med den nya organisationen och beslutad av rätt instans.
- Säkerställa att det finns en strategi för arbetet med arbetsmarknadsinsatser.
- Tillse att det finns systematiska arbetssätt för att säkerställa att samtliga med behov av kompetenshöjande insats eller praktik tilldelas detta.
- Tillse att det finns systematiska arbetssätt för att säkerställa att samtliga med insats har en individuell plan och att uppföljningar av progression genomförs i enlighet med gällande rutiner
- Systematiskt följa upp och analysera såväl kostnader för arbetsmarknadsinsatser som dess effekt.
- Tillse att de systematiska uppföljningarna och analyserna används i utvecklingsarbetet och att såväl åtgärder som uppföljningar av åtgärder dokumenteras

Socialförvaltningens övervägande

Nedan presenteras förvaltningens yttrande och åtgärder som avses att genomföras med anledning av granskningsrapporten för respektive rekommendation.

Säkerställa att samverkan är fungerande och konkretiserad

Kultur och Utbildningsnämnden och Socialnämnden kommer under våren 2025 arbeta fram en gemensam samverkansmodell och organisation där gemensamma frågor och beslut tas. Modellen kommer utökas till att inkludera alla berörda led i styrningen på båda förvaltningarna så som avdelnings/verksamhetsnivå, enhetschefer/rektorer och handläggare/lärare. Samverkansorganisationen kommer även innehålla en tydlighet inom vilka områden samverkan ska ske och hur denna samverkan följs upp.

Socialförvaltningens åtgärd

- *Ta fram en samverkansmodell mellan Socialförvaltningen och Kultur och utbildningsförvaltning under våren 2025.*

Säkerställa att styrdokument och rutiner är överensstämmande med den nya organisationen och beslutad av rätt instans

Socialförvaltningen har påbörjat en genomlysning av berörda dokument så som rutiner och riktlinjer för att säkerställa att de överensstämmer med den nya organisationen och beslutad av rätt instans.

Socialförvaltningens åtgärd

- *Fortsätta säkerställa att styrdokument och rutiner är överensstämmande med den nya organisationen och beslutad av rätt instans. Beräknas klart våren 2025.*

Säkerställa att det finns en strategi för arbetet med arbetsmarknadsinsatser

Kommunstyrelsen beslutade 17 oktober 2022, §158 att ge kommundirektör i uppdrag att, tillsammans med kultur- och utbildningsförvaltningen samt socialförvaltningen, ta fram ett förslag på hur kommunens arbetsmarknadsåtgärder kan samlas. 12 december 2022, §192 förtydligade kommunstyrelsen uppdraget till att ta fram en Alingsåsmodell med syfte att skapa effektiva tidiga arbetsmarknadsinsatser i såväl egen, kommunövergripande regi som i samverkan med det lokala näringslivet och civilsamhället. Det skulle vara ett stärkt fokus på arbetsmarknad och sysselsättning, både för de som står långt ifrån arbetsmarknaden och de som varit arbetslösa en kortare tid.

Kommunstyrelsen beslutade 16 oktober 2023, §171 att ge kommundirektör, tillsammans med socialförvaltningen, i uppdrag att fortsätta arbetet med att ta fram en Alingsåsmodell. 25 oktober 2023, §190 beslutade kommunfullmäktige att flytta över kommunens arbetsmarknadsenhet från Kultur- och Utbildningsnämnden till socialnämnden från och med 1 januari 2024.

I maj 2024 gavs Alingsåsmodellen namnet Framsteget. Koncist beskrivet bygger Framsteget på multimodala insatser med fokus på Alingsåsaren som präglas av flexibilitet, samverkan och nytänk. Genom att komponera och synkronisera insatser i samverkan med andra utvalda verksamheter inom förvaltningen och resterande del den kommunala organisationen finns förutsättningar för insatser med hög effektivitet och förbättrad flödeseffektivitet.

Sedan 1 januari 2024 när verksamheten flyttades över till Socialnämnden har ett utvecklingsarbete kopplat till Framsteget inletts inom ramen för befintliga resurser med inriktning på:

- Gemensamt mottag – En gemensam mottagsfunktion för ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsinsatser för snabbare handläggning och minska ledtider.
- Utredningsteam – En funktion som producerar kvalificerade utredningar som underlag inför ansökan av sjukersättning.
- Utökat vuxenstöd – En funktion som koordinerar och överbryggar de organisatoriska mellanrummen i kommunen utifrån behov hos målgruppen med syfte att öka mottaglighet och effektivitet.
- Språkbana – Särskilda metoder och insatser kopplat till gruppen språksvaga. Dialog inledd med Kultur och utbildningsnämnden (KoU).
- Vägledningcenter – Förebyggande drop-in verksamhet i samverkan mellan KoU och socialförvaltningen.
- Naturvårdslag – Påbörjat samtal och planering med samhällsbyggnadsförvaltning inför samverkan i Nolhaga park.

Innehållet av Framsteget är skalbart och utifrån resurssättning och uppföljning kan områden utökas, vidareutvecklas. Det fortsatta arbetet med arbetsmarknadsinsatser kommer att fortsättningsvis ytterligare växa fram under året och presenteras för nämnden.

Socialförvaltningens åtgärd

- *Fortsätta det strategiska arbetet med arbetsmarknadsinsatser bland annat via Framsteget Alingsås. Tydligare strategier kommer växa fram under 2025 och presenteras för nämnden, för att fler nyanlända personer ska bli självförsörjande och inte beroende av försörjningsstöd.*

Tillse att det finns systematiska arbetssätt för att säkerställa att samtliga med behov av kompetenshöjande insats eller praktik tilldelas detta

Kommunfullmäktige beslutade 6 november i år (KF 2024-11-06, §152) om extra tilldelning av resurser till en Alingsåsmodell med fokus på självförsörjning. I och med detta så påbörjas ett arbete för att identifiera fokusområden och behov hos brukare/klienter för att under våren 2025 mynna ut i än skarpare metoder för att säkerställa kompetenshöjande insatser, praktik eller annan insats. Här kommer även samverkan med kultur- och utbildningsförvaltningen vara viktig för att kunna erbjuda rätt insats till rätt individ.

Under 2024 har både Enhet arbetsmarknadsenheten, Enhet Integration och Enhet stöd och försörjning påbörjat ett omställningsarbete med fokus på bland annat effektivare arbetsmetoder vilket bland annat mynnat ut i att ingen kö finns för att få en arbetsmarknadsinsats i Alingsås kommun.

Kompetenshöjande insatser till anställda har genomförts under året för att använda metoder som har evidens. För att ge exempel så kan här BIP och IPS nämnas. Utifrån BIP utgår man från de verksamma faktorer som man sett ge progression mot arbete. Man använder sig även av metoden IPS; Individual, Placement and Support.

Socialförvaltningens åtgärd

- *Fortsätta att säkerställa arbetssätt för att öka flöden till insatser som leder till självförsörjning. Detta genom kompetenshöjning av anställda, införa metoder som har evidens. Arbeta för att få ökad tillgång till praktikplatser ute på ordinarie arbetsmarknad som ska ge möjlighet till anställningar*

Tillse att det finns systematiska arbetssätt för att säkerställa att samtliga med insats har en individuell plan och att uppföljningar av progression genomförs i enlighet med gällande rutiner

Deltagare som har insatser hos Arbetsmarknadsenheten har alltid haft en individuell planering som baseras på syfte och mål med insatsen. Planeringen upprättas i dialog mellan handläggare och deltagare och dokumenteras i verksamhetssystemet Procapita. Dock har den inte benämnts "genomförandeplan". Från och med januari 2025 ska AME övergå till Lifecare. Verksamheten implementerar samtidigt ett digitalt verktyg, SKAPA. Med hjälp av detta program kommer man säkra att alla deltagare har en individuell genomförandeplan av god kvalitet. Dessa kommer att följas upp minst var tredje månad.

Systemen kommer att möjliggöra mätning av progression mot arbete och därmed säkra att individen har en plan som ger önskad effekt. Progressionsmätningen kommer att följas månadsvis på aggregerad nivå genom socialförvaltningens och enhetens styrkort. Implementering och rutiner planeras under första halvan av 2025.

Nyanlända får främst arbetsmarknadsinsatser från Arbetsförmedlingens etableringsprogram, inom de första två åren i Sverige. Uppdraget är att stärka språket på ett annat sätt än det SFI erbjuder för att möjliggöra nästa insats på vägen mot arbete och egen försörjning.

Socialförvaltningens åtgärd

- *Från och med slutet av januari 2025 ska Arbetsmarknadsenheten övergå till dokumentationssystemet Lifecare. Samtidigt implementeras ett digitalt verktyg kallat "SKAPA". Med detta program kommer man säkra att alla deltagare har en individuell genomförandeplan av god kvalitet, där vi också kan mäta enskildas framsteg. Progression kommer också kunna följas på förvaltningsnivå.*

Systematiskt följa upp och analysera såväl kostnader för arbetsmarknadsinsatser som dess effekt.

Socialnämndens riktlinjer avseende ekonomiska styrprinciper (SN 2022-12-13, §76) föreskriver att det månatligen ska göras ekonomiska uppföljningar och analyser av utfall och effekter, detta genomförs på samtliga organisatoriska nivåer. Samtliga enheter och avdelningar genomför detta, det görs även en förvaltningsövergripande uppföljning och analys som behandlas i nämnden (exv. SN 2024-02-13, §5; SN 2024-03-19, §10; SN 2024-04-16, §18; SN 2024-05-14, §23; 2024-06-11, §32; SN 2024-09-17, §42 och SN 2024-10-22, §46).

Frågan är även ett identifierat och utpekat område som följs upp och analyseras i nämndens genomlysning 2024 (SN 2024-06-11, §34), enligt kommunens styrmodell (KF 2024-11-06, §149) ska verksamheten genomlysas årligen inför budgetberedning med en deluppföljning i samband med budgeten.

Därtill har förvaltningen ett strukturerat arbetssätt för systematisk uppföljning och analys med förvaltningens så kallade styrkort som också upprättas i samtliga organisatoriska beståndsdelar och bygger på respektive verksamhets bidrag till ovanstående nivåns måluppfyllelse. Dessa styrkort täcker områdena ekonomi, målgrupp, verksamhet och medarbetare och följs upp månatligen med en fördjupad analys var tredje månad. Från och med 2025 kommer analyser ske månatligen och arbetet dokumenteras enligt en standardiserad mall.

Sedan 2019 avseende verksamhetsåret 2018 har socialförvaltningen genomfört kostnad per brukare vartannat år, en metod för att beräkna kommunens kostnader för olika insatser och hur dessa insatser kan knytas till den enskilda brukaren. Arbetet har redan påbörjats avseende verksamhetsåret 2024 och kommer innefatta även integration och arbetsmarknadsinsatser.

Socialförvaltningens åtgärd

- *Följa upp effekter och kostnader via socialförvaltningens styrkort varje månad samt genomföra kostnad per brukare avseende verksamhetsåret 2024.*

Tillse att de systematiska uppföljningarna och analyserna används i utvecklingsarbetet och att såväl åtgärder som uppföljningar av åtgärder dokumenteras.

Inför varje verksamhetsår bryts den politiska viljeinriktningen ner i de ovan nämnda styrkorten. Ett prioriterat mål för förvaltningen formuleras, till målet identifieras två till tre framgångsfaktorer som bidrar till att målet kan uppnås och ett tiotal kritiska verksamhetsfaktorer inom områdena ekonomi, målgrupp, verksamhet och medarbetare identifieras. För respektive mål eller faktor kopplas ett tillhörande mått med ett mål- eller gränsvärde. Detta upprepas i hela förvaltningen där varje organisatorisk beståndsdel ska bidra till nivån över. Med denna modell upprättas således ett så kallat styrkort i respektive verksamhet. Detta följs upp varje månad, från och med 2025 kommer analyser ske månatligen och arbetet dokumenteras enligt en standardiserad mall där resultat och tilltänkta samt genomförda aktiviteter

dokumenteras. Genom systematiska uppföljningar och analyser av utfallet anpassas aktiviteterna, styrkorten har således ett inbyggt lärande och är den primära garanten till att de systematiska uppföljningarna och analyserna används i utvecklingsarbetet av verksamheten samt att åtgärder och uppföljningar av åtgärder dokumenteras.

Socialförvaltningen åtgärd

- *Systematisk uppföljning via socialförvaltningens styrkort. Analyser ska ske varje månad och används i förbättringsarbetet. Åtgärder och aktiviteter dokumenteras i aktivitetsplaner.*